DRUŠTVO IZGNANCEV SLOVENIJE
1941 1945

LETOS MINEVA 70 LET OD VRNITVE
IZ IZGNANSTVA IN BEGUNSTVA
NA OPUSTOŠENE DOMOVE

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI
PRI POŠTI 1102 LJUBLJANA

VESTNIK

INTERNO GLASILO DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945 LJUBLJANA, APRIL 2015 – Št. 110

NEMČIJA ŠE NI PLAČALA VOJNE ŠKODE
VOJNA ŠKODA IN VOJNE ODŠKODNINE

Knjiga Ivice Žnidaršič, predsednice Društva izgnancev Slovenije 1941-1945, je bila predstavljena 24. februarja 2015 v Cekinovem gradu v Ljubljani.

Vabilo na predstavitev je poslal **dr. Janko Prunk**, predsednik Sveta skupščine DIS, in v njem napisal:

»Ivica Žnidaršič je vsem slovenskim vladam, pristojnim ministrstvom in poslancem Državnega zbora RS od leta 1990 dalje posredovala številna gradiva za uveljavljanje pravic slovenskih izgnancev in beguncev, prvih množičnih žrtev fašizma in nacizma, ter pobud za izterjavo vojne škode od Nemčije, ki je Slovencem in Sloveniji še veliko dolžna.

V tej knjigi, ki je izšla pred kratkim letos, je dan celovit pregled zakonov o popisu vojne škode, o zahtevani in na reparacijskih konferencah odobreni vojni škodi, o dobljeni vojni odškodnini in o pobudah Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 nemški državi in slovenskim državnim organom ter pobudah v Državnem zboru RS za zakon o poplačilu še neizplačane vojne škode.

V knjigi so navedeni dragoceni dokumenti o obravnavani problematiki za slovenske državne organe in v spomin preživelim izgnancem in beguncem, žrtvam fašizma in nacizma.«

Na predstavitvi knjige je dr. Prunk govoril o zgodovinskih dejstvih izgona Slovencev in podal vsebino knjige.

O razlogih, zakaj je izšla ta knjiga o vojni škodi, je govorila avtorica Ivica Žnidaršič in ob tem naglasila, da bodo nova Vlada RS, pristojna ministrstva in novi poslanci DZ lahko uporabili zbrane podatke pri pogajanjih z Nemčijo o vojni škodi in pripravi zakona o povrnitvi gmotne škode, nastale med drugo svetovno vojno, izgnanci in begunci pa pri uveljavljanju svojih pravic.

Udeleženci predstavitve knjige »Nemčija še ni plačala vojne škode. Vojna škoda in vojne odškodnine« v Cekinovem gradu v Ljubljani, 24. februarja 2015. V prvi vrsti od desne proti levi: mag. Metka Gombač, Janez Podržaj, Ivan Pivk, dr. Janez Stanovnik, dr. Boris Frlec, dr. Zvone Dragan, dr. Vladimir Žumer, Peter Romavh in dr. Franc Trček. ***(Foto: M. Skledar)***

Mag. Franc Žnidaršič, dolgoletni poslanec in častni član Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, pa je obrazložil tisti del knjige, ki govori o pobudah, danih Vladi RS in Državnemu zboru.

Na predstavitev knjige je prišlo veliko ljudi, tako da je bila Viteška dvorana v Muzeju novejše zgodovine nabito polna. Med njimi je bilo več znanih in uglednih osebnosti, med njimi dr. Janez Stanovnik, Milan Kučan, Janez Podržaj, Ivan Pivk, Angela Zadnikar, Slavko Grčar, dr. Boris Frlec, dr. Zvone Dragan, Boris Gombač, Metka Gombač, dr. Franc Trček, Matjaž Han, Janko Heberle, Aleš Mižigoj, Herman Janež, Matjaž Špat, Julka Žibert, dr. Vladimir Žumer, ing. Vladimir Rostohar.

Od novinarjev sta prišli Tanja Keršmanc z Nedeljskega dnevnika in Jožica Hribar s Panorame. Žal pa ni bilo novinarjev Televizije in RTV.

O pomenu knjige so govorili tudi Milan Kučan, Slavko Grčar, Marijan Špegelj, Franc Trček in drugi.

Udeležence je pozdravila tudi direktorica Muzeja novejše zgodovine dr. Katja Širok.

O knjigi Ivice Žnidaršič »Nemčija še ni plačala vojne škode« sta govorila dr. Janko Prunk, predsednik Sveta skupščine Društva izgnancev Slovenije, in mag. Franc Žnidaršič, častni član DIS. (24. 2. 2015) ***(Foto: M. Skledar)***

Predstavitve knjige Ivice Žnidaršič »Nemčija še ni plačala vojne škode« se je udeležil tudi bivši predsednik Republike Slovenije Milan Kučan. (24. 2. 2015)
(Foto: A. Rupar)

. Informacije . Informacije . Informacije .

Seja Izvršnega odbora Društva izgnancev Slovenije 1941–1945

Seja Izvršnega odbora Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, na kateri so obravnavali priprave na osrednjo prireditev ob 70. obletnici vrnitve iz izgnanstva in begunstva, ki bo 6. junija 2015, v Ljubljani. (24. februar 2015) ***(Foto: M. Skledar)***

Dnevni red:

1. Obravnava zaključnega računa Skupščine DIS in njenih organov za leto 2014, z obrazložitvijo.
2. Poročilo Nadzornega odbora Skupščine DIS o zaključnem računu Skupščine DIS za leto 2014.
3. Poročilo Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti o uporabi družbenih sredstev za drugo polovico leta 2014, s prilogami računov.
4. Sklic Skupščine Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 za 20. 3. 2015.
5. Zaključne priprave na predstavitev knjige »Nemčija še ni plačala vojne škode. Vojna škoda in vojne odškodnine«.
6. Priprave na osrednjo prireditev ob 70. obletnici vrnitve iz izgnanstva in begunstva 6. junija 2015.
7. Priprave na odprtje razstave »Evropski muzej žrtev fašizma in nacizma« 7. junija 2015.
8. Prošnje in razpisi za pridobivanje sredstev za delovanje DIS.

Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945
Ivica Žnidaršič, prof.
predsednica

Obisk veleposlanika Slovaške

Veleposlanik Slovaške Juraj Migaš je 11. februarja 2015 prinesel na DIS pisni odgovor predsednika Slovaške republike ekscelence Andreja Kiska na pismo, ki smo ga poslali predsedniku iz Mednarodnega odbora septembra leta 2014. ***(Foto: M. Skledar)***

Dopisna seja Skupščine Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 je bila v petek, 20. marca 2015, z naslednjim dnevnim redom:

1. Zaključni račun Skupščine Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 za leto 2014 z obrazložitvijo.
2. Bilanca Krajevnih in Območnih organizacij DIS (podračuni Skupščine DIS).
3. Poročilo Nadzornega odbora Skupščine DIS o zaključnem računu za leto 2014.
4. Vsebina pobude za poslansko vprašanje o vojni škodi v Državnem zboru RS.

Krajevne in Območne organizacije DIS so zaključni račun Skupščine DIS in njenih organov potrdile.

Društvo izgnancev Slovenije 1941-1945
Ivica Žnidaršič, prof.
predsednica

VABILO

VABLJENI NA OSREDNJO SLAVNOSTNO PRIREDITEV OB 70. OBLETNICI VRNITVE IZ IZGNANSTVA IN BEGUNSTVA TER ZMAGE NAD FAŠIZMOM IN NACIZMOM.

PRIREDITEV – KONGRES BO

V SOBOTO, 6. JUNIJA 2015, Z ZAČETKOM OB 10. URI,

V LJUBLJANI, HALA TIVOLI, CELOVŠKA 25.

SLOVENSKA IN EVROPSKA HIMNA
GOVOR POKROVITELJA
SLAVNOSTNI GOVOR
GOVORI GOSTOV
KULTURNI PROGRAM
SPOROČILO ZA SLOVENSKO IN EVROPSKO JAVNOST

VESELIMO SE PRIJETNEGA DRUŽENJA.

Izvršni odbor
Društva izgnancev Slovenije

Pričakujemo, da se bodo slavnostne prireditve udeležili vsi člani DIS in svojci. Povabljeni so tudi taboriščniki koncentracijskih taborišč, ukradeni otroci, civilni invalidi vojne in druge žrtve vojnega nasilja ter mladi iz srednjih šol ter študenti. **Krajevne in Območne organizacije DIS bodo organizirale skupinski prihod na prireditev, zato jim čimprej potrdite svojo udeležbo.**

. Informacije . Informacije . Informacije .

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA hEORPA PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EURÓPSKY PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

Gospa prof. Ivica Žnidaršič
predsednica
Mednarodni odbor izgnancev in beguncev
žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945
Linhartova 13
SI-1000 Ljubljana

Spoštovana gospa prof. Ivica Žnidaršič,

zahvaljujem se Vam za Vaše pismo z 29. septembra 2014 in za to, da ste z nami delili svoje skrbi in ideje v zvezi z žrtvami fašizma in nacizma.

Naše evropske institucije so nastale kot posledica katastrofične prve polovice dvajsetega stoletja, kot odgovor na takrat preživeto grozo, na odsotnost spoštovanja osnovnih človekovih pravic in temeljnih demokratičnih standardov. Evropski parlament, pa tudi jaz osebno, je vedno ostro obsojal in še vedno obsoja vsakršna netolerantna dejanja in podžiganje rasnega sovraštva. Nadalje se mi zdi ohranjanje spomina na grozodejstva izrednega pomena, kar je razlog, da Evropski parlament pravkar dokončuje dela za Hišo evropske zgodovine v Bruslju in da bo v več državah članicah naslednjega januarja pod našim visokim pokroviteljstvom zaznamoval sedemdeseto obletnico osvoboditve taborišča Auschwitz.

Če nas zgodovina česarkoli uči, nas uči, da demonov preteklosti nismo pregnali, pač pa so le zaspali, in da se jih lahko ubranimo le z nenehnim zoperstavljanjem tistim, ki si želijo propad naših demokratičnih skupnosti.

Spoštovanje človekovega dostojanstva, svobode in demokracije je zato med temeljnimi vrednotami Unije, ki jih priznavajo vse države članice, kot določa 2. člen Pogodbe o Evropski uniji. Boj proti rasizmu, ksenofobiji in antisemitizmu je ena prednostnih nalog Evropskega parlamenta, zlasti njegovega Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve, odgovornega za varovanje temeljnih pravic v Uniji in za boj proti večini oblik diskriminacije.

V svoji resoluciji s 27. februarja 2014 o stanju temeljnih pravic v Evropski uniji je Evropski parlament obsodil »rasistično, antisemitistično, homofobno/transfobno in ksenofobno nasilje ter nasilje proti priseljencem, verskim manjšinam in etničnim skupinam, ki je postalo zaskrbljujoče pogosto, zlasti na spletu«, ter države članice pozval k pravilnemu »izvajanju Okvirnega sklepa Sveta 2008/913/PNZ o boju proti nekaterim oblikam in izrazom rasizma in ksenofobije s kazenskopravnimi sredstvi«, »k zagotavljanju preiskovanja sovražnega govora in kaznivih dejanj iz sovraštva« ter »k zagotavljanju učinkovite obrambe pred rasizmom, antisemitizmom, sovraštvom proti Romom, ksenofobijo in homofobijo ter ustrezne pomoči njihovim žrtvam«.

Evropski parlament je nadalje Komisijo pozval, naj uporabi svoje s 1. decembrom pridobljene pristojnosti proti državam članicam, ki zgoraj omenjenega Okvirnega sklepa ne izvajajo oziroma ga ne izvajajo pravilno, in zahteval, naj med prihodnje različice Sklepa jasno vključujejo tudi sovražni govor in antisemitistična dejanja. Nadalje je Parlament z resolucijo priznal ključni pomen izobraževanja za boj proti diskriminaciji in pozval države članice k reformi nacionalnih učnih načrtov, da bi ti obravnavali tudi ksenofobijo, rasizem in sovraštvo proti Romom.

Za konec bi vam rad zagotovil, da vprašanjem, ki ste jih odprli v svojem pismu, posvečam osebno pozornost in da si bom na vso moč prizadeval, da bi se temeljne vrednote Unije spoštovalo na vsem njenem ozemlju.

S spoštovanjem,

Martin Schulz

Odgovor predsednika Evropskega parlamenta na pismo, poslano septembra 2014.

Bivši minister dr. Vlado Dimovski na sedežu DIS, razgovor ob izidu knjige o vojni škodi in vojnih odškodninah. (2. marec 2015) ***(Foto: M. Skledar)***

KO DIS ŠENTJANŽ IN KO DIS KRMELJ-TRŽIŠČE
PRIREJATA POD POKROVITELJSTVOM
DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE

12. SPOMINSKI POHOD OB ITALIJANSKO - NEMŠKI OKUPACIJSKI MEJI OD MURNC DO TELČ, V SOBOTO, 25. aprila 2015

ZBIRNO MESTO JE V MURNCAH NAD ŠENTJANŽEM OB 8. URI

Zaključek pohoda pri Gasilskem domu na TELČAH ob 15. uri.

Sledili bodo kulturni program, slavnostni govor in prijateljsko druženje ob topli malici.

Prevoz na relaciji Telče–Tržišče–Šentjanž je zagotovljen.

Za več informacij lahko pokličete:
07 818 04 60 (Ciril FLAJS)
07 818 47 49 (Marjan ZAMAN)
07 818 56 70 (Rezka REPOVŽ)

VABLJENI IZGNANCI, BEGUNCI, PRISILNI DELAVCI IN DRUGE ŽRTVE VOJNEGA NASILJA TER LJUBITELJI NARAVE IN POHODOV.

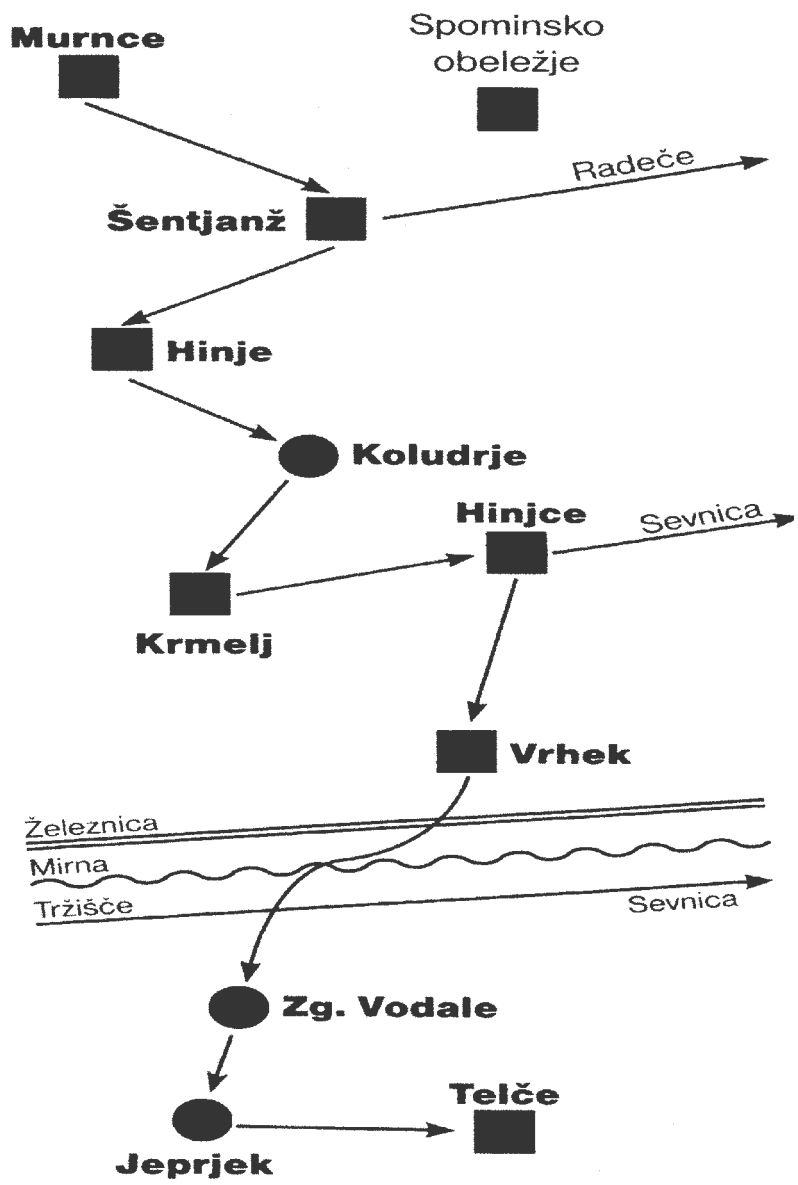

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Občni zbor Ljubljana Vič-Rudnik

Dr. Janko Prunk je na občnem zboru KO DIS Ljubljana Vič-Rudnik predstavil knjigo Ivice Žnidaršič Nemčija še ni plačala vojne škode in jo ugodno ocenil.
(Foto: M. Skledar)

Predsednik KO DIS Ljubljana Vič-Rudnik **Anton Naroglav** je 7. februarja 2015 sklical občni zbor članov DIS.

Poleg običajnega dnevnega reda je bilo na zboru namenjene precej pozornosti knjigi Ivice Žnidaršič z naslovom »Nemčija še ni plačala vojne škode. Vojna škoda in vojne odškodnine«, ki je izšla v januarju letos. Govorili so tudi o tem, da se naj vsi člani DIS udeležijo osrednje prireditve DIS ob 70. obletnici vrnitve iz izgnanstva in begunstva, ki bo v soboto, 6. junija 2015, v Ljubljani, v Hali Tivoli.

Na zboru sta aktivno sodelovala tudi dr. Janko Prunk, predsednik Sveta DIS, in mag. Franc Žnidaršič, častni član DIS.

Člani DIS so si z veseljem oskrbeli knjigo o vojni škodi in vojnih odškodninah. Pred zborom KO DIS Ljubljana Vič-Rudnik (7. februar 2015). ***(Foto: M. Skledar)***

Udeleženci občnega zbora članov KO DIS Ljubljana Vič-Rudnik. (7. februar 2015)
(Foto: M. Skledar)

Prireditev Krajevne organizacije DIS Komen in Občine Komen

Krajevna organizacija DIS in Občina Komen sta ob 70. obletnici vrnitve iz izgnanstva in begunstva organizirala prireditev, ki je bila 15. februarja 2015 v nabito polni dvorani v Kulturnem domu v Komnu. Udeležence sta pozdravila **Sabina Godnič**, predsednica KO DIS Komen, in **Marko Bondelli**, župan Občine Komen.

Slavnostni govornik je bil **mag. Franc Žnidaršič**, častni član DIS.

Kulturni program so izvajali učenci OŠ Komen, pihalni orkester Komen in plesalke KUD.

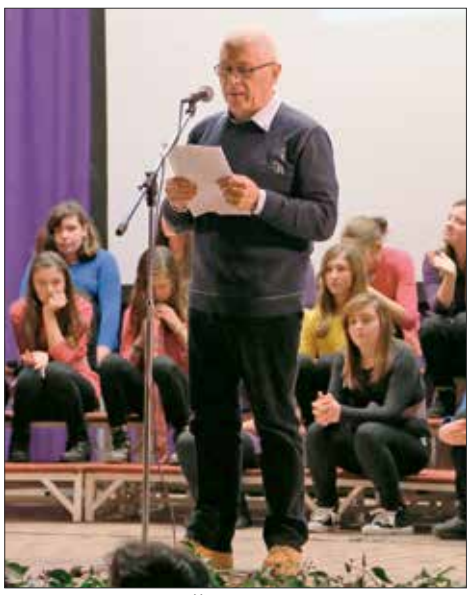

Mag. Franc Žnidaršič, slavnostni govornik na prireditvi v Komnu.

Iz govora mag. Franca Žnidaršiča na prireditvi v Komnu 15. februarja 2015

Drage izgnanke, izgnanci, spoštovani gosti, najprej vas želim pozdraviti kot član in častni član DIS.

Zbrali smo se na spominski slovesnosti, ki naj zaznamuje 70 let od konca 2. svetovne vojne, zmago nad nacifašizmom in 70 let od vrnitve izgnancev, beguncev, internirancev, ukradenih otrok in drugih preganjanih žrtev vojnega nasilja na svoje domove. Na žalost, na požgane in večinoma v celoti izropane domačije, uničena gospodarska poslopja ter zarasle posesti. Narodni zavesti, veselju ob vrnitvi in svobodi je bilo dodano tudi grenko spoznanje, da domovina dolga leta žrtvam vojnega nasilja v bivši skupni državi ni zagotovila skrbi in poprave krivic, zlasti pa poplačila vojne škode.

Šele v samostojni državi Sloveniji je, s pomočjo in ob velikih naporih DIS, država sprejela zakon o žrtvah vojnega nasilja in poseben zakon za odškodnino za psihično in fizično trpljenje. Materialne odškodnine od nemškega okupatorja pa do danes ni uspela izterjati nobena naša oblast.

Čeprav je večina žrtev vojnega nasilja izgubila vse premično in v večji meri doživela tudi uničenje nepremičnega premoženja, je treba ugotoviti, da so prav tukajšnji kraji v tem smislu doživeli najhujše. Pred 71 leti, na današnji dan, so bili požgani in porušeni skoraj vsi domovi s premičnim premoženjem vred, **v Komnu je bilo požganih 170 domačij, 225 v Braniku in še veliko v drugih vaseh. Izgnanih je bilo nad 1200 krajanov, pretežno v nemška taborišča**.

Spoštovani, nacifašizem je slovenskemu narodu prizadejal strašansko škodo in krivico v nameri, da nas izbriše z obličja tedanje države in z zemljevida Evrope, kot sta si to zamislila Hitler in Mussolini. Če ne bi bilo upora zavezniške koalicije in NOB, nas danes tukaj ne bi bilo. Zato je posebej nujno, da se take nevarnosti zavedamo in ponovitev doživetega nasilja preprečimo. To vam govorim zato, ker imamo pred vrati prizadevanja tujih in domačih sil za oživljanje duha nacizma ter kolaboracije z narodnim izdajstvom. Problem je tudi v tem, da aktualne oblasti gledajo stran ob zbiranju nacistov v naši državi, gledale so stran pri prepevanju domobranske himne v Rovtah, pri postavitvi spomenika v Grahovem in delitvi nacističnih odlikovanj v Šentjoštu.

Živimo v samostojni državi in na svoji zemlji, kar naj bi bil tisočletni sen naroda. 24 let po uresničitvi tega cilja smo postali talci plenilskih finančnih in kapitalskih elit najbogatejšega enega odstotka človeštva, ki hoče v krizi natiskan denar spremeniti v trdno valuto našega skupnega, (še) ne pokradenega premoženja. Kar tujcem ni uspelo z orožjem, želijo doseči s kapitalom.

Narodna zavest propada, ljudje so apatični in se umikajo, vedno manj jih gre na volitve. Mnogi »jočejo« in trpijo, hkrati pa mislijo, da bo skupne težave ljudstva zanj rešil nekdo drug, brez pomoči prizadetih in brez njihove neposredne in aktivne pomoči. Ne bo šlo. Ne ustvarimo premalo, delitev je krivična. Kapitalisti so dobili preveč, tisti, ki so bogastvo s svojimi žulji pomagali ustvariti, pa premalo. Zadevo bo treba popraviti z demokratičnimi sredstvi, če se ljudstvo postavi zase. Zapomnite si: zlo se krepi le tam, kjer dobro ne deluje!

Nemčija še ni poplačala vojne škode in nam brez obresti dolguje del Jugoslaviji priznane odškodnine, preračunano v evre, približno 3,5 milijarde vojne škode (brez upoštevanja tečajnih razlik, ki so nastale v 70 letih!). Na to temo sem vsem vladam in vsem zunanjim ministrom, v času mojih treh poslanskih mandatov, postavil vrsto vprašanj, brez pravega odgovora. Zadeva je še odprta! Nemčija združena, bogata dežela, Slovenija revna, v krizi pa okleva, ali bi načela to vprašanje! **Zato sem pripravil poslansko vprašanje za predsednika Vlade RS, ki bo postavljeno na marčevski seji DZ s strani poslanske skupine Združene levice, ki zastopa interese ljudstva v tem vprašanju.** Zakon o poplačilu vojne škode, ki ga pripravljamo, pa bo odvisen od tega, ali bomo vsaj del nemškega dolga izterjali ali ne.

Pred vami je knjiga predsednice DIS, v kateri je zapisano vse, kar je treba vedeti o vojni škodi in nemškem dolgu.

V letu 2012 je bil sprejet ZUJF, ki je načel naše pravice in pravice ljudstva na številnih področjih. Zamrznjene so bile rente in pokojnine, izgubili smo pravico do zdraviliškega zdravljenja, trpijo javno zdravstvo, šolstvo, otroško varstvo in sociala. Samo DIS-u gre zahvala, da žrtve vojnega nasilja niso izgubile pravice do prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja, kar pomeni za vsakega izmed nas okrog 350 evrov na leto. Da nam pravic tudi v prihodnje ne bi skušali zmanjševati, ni nobene garancije. Zato moramo držati skupaj, kajti samo skupaj lahko ubranimo pridobljeno in terjamo nepriznano. O tem bi kazalo razmisliti, zato vam želim še naprej uspešno delo v Društvu, z željo po zdravju in odločenosti, da naredimo vse, kar še lahko, da bi stvari spravili v pravo smer, v korist ljudi, ne tistih, ki bi radi imeli ljudstvo revno, butasto in ponižno.

Prepričan sem, da med nami ni nikogar, ki bi si to želel ali kaj takega podpiral. Imamo svoje izkušnje, ki nam narekujejo podpirati tiste, ki bodo delali v interesu naroda, države in ohranitve vsega, kar smo dosegli v dolgih letih po vojni.

Spominska slovesnost naj zato pomaga zavarovati resnico za nazaj in naše pravice za naprej!

Želim vam vse dobro!

Mag. Franc Žnidaršič

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Občni zbor Krajevne organizacije DIS Domžale

Vsakoletni občni zbor KO DIS Domžale je tudi letos minil ob množični udeležbi, saj se ga je udeležila več kot polovica članov in članic, tudi v znamenju jubilantov in zlatoporočencev. Obisk Ivice Žnidaršič, predsednice Društva izgnancev Slovenije, in ubrano igranje Domžalskih rogistov sta zbranim polepšala dan. Za družabno plat je poskrbel Tone Habjanič s prijatelji.

Seveda je bil prvi del srečanja namenjen kratkemu pregledu in oceni dela krajevne organizacije v letu 2014, s katerima je bila večina zelo zadovoljna. Številni so se udeležili različnih slovesnosti, poročali smo o obisku koncentracijskega taborišča Dachau, kjer smo se poklonili žrtvam druge svetovne vojne, prijetno je bilo v Mostecu, posebej pa se radi spomnimo tudi obiska Brestanice.

Predsednik **Jože Kveder** je predstavil osnovne aktivnosti v letu 2015. Posebno skrb bomo namenili osrednji prireditvi oziroma kongresu žrtev vojn, ki bo 6. junija v Ljubljani, zagotovili pa bomo tudi brezplačni avtobusni prevoz v Brestanico, kjer si bomo ogledali zbirno taborišče za izgon Slovencev.

Zbrani smo se spomnili vseh umrlih v letu 2014.

Predsednica Ivica Žnidaršič je predstavila delo DIS v zvezi z zahtevami po izplačilu materialne odškodnine. Poudarila je, da pričakuje, da bodo žrtve vojne še naprej zelo aktivne, saj samo to omogoča spremembe na tem področju.

Vse naše člane in članice vabimo, da se **zagotovo udeležijo osrednje prireditve ob 70. obletnici vrnitve iz izgnanstva, ki bo v soboto, 6. junija 2015, v Ljubljani, v Hali Tivoli.**

Vera Vojska

Spomini na občni zbor članov DIS v Domžalah

Staranje človeka je normalno pri 87 letih,
a poskušam živeti čim bolj zabavno in
mirno.
Staranje naj prinese mi radost, se ve,
še vedno sem ustvarjalen in bom do
zadnjega dne.

Starost se je oglasila.
Nisem je klical, ne vabil.
Ni trkala, niti zvonila,
kar predme je stopila
in rekla mi, star si.

Novo leto je nov začetek
za marsikaj, za marsikoga, tudi rojstvo.
Je vedno nov začetek, nov nepopisan list
v knjigi življenja.

Še ni in ne bo pozabljeno naše druženje na občnem zboru in tradicionalnem novoletnem srečanju v ponedeljek, 22. decembra 2014, v popoldanskih urah v gostišču Frfrau v Kraščah pri Moravčah. Srečni in zadovoljni smo bili vsi prisotni člani Krajevne organizacije izgnancev DIS Domžale, ker je prišla med nas naša predsednica Društva izgnancev Slovenije, Ivica Žnidaršič. Njenemu govoru smo vsi prisotni prisluhnili in ga s ploskanjem odobravali. Hvala Vam, Ivica, za vse izrečene besede in tudi udeležbo med nami.

Želimo Vam še dalje uspešno vodenje DIS ter veliko zdravja in miru.

Jože Novak

Občni zbor KO DIS Velika Dolina

KO DIS Velika Dolina je letos izvedel občni zbor članov 20. februarja. Kulturni program so popestrili pevci KUD Slavček iz Velike Doline. Po zapetih pesmih, ki so ustvarile prijetno vzdušje, sta sledila pozdrav predsednika KO DIS **Marijana Žiberta** in izvolitev delovnega predsedstva, ki ga je vodil podpredsednik Mihael Škrlec. Poročili o delu in finančnem poslovanju je podal predsednik, nakar sta sledili razprava ter predstavitev programa dela in aktivnosti v letu 2015. Največ pozornosti je bilo posvečene anketi o vojni škodi, za ugotavljanje, koliko članov DIS bi uveljavljalo premoženjsko škodo iz druge svetovne vojne. Razpravljali smo o možnostih, s katerimi bi vlado in parlament prepričali za sprejem zakona o poplačilu vojne škode. Po razpravi so člani sprejeli in potrdili poročila, tako tudi plan dela za leto 2015.

Glede letošnjega jubileja, 70. obletnice vrnitve iz izgnanstva, s prireditvijo 6. junija 2015, je bilo rečeno, naj se te prireditve, ki je velikega pomena za nas izgnance, člani udeležijo v čim večjem številu. V domačem društvu pa letos ob krajevnem prazniku, 13. junija 2015, v spomin na vrnitev iz izgnanstva, organiziramo že 8. tradicionalni Pohod ob okupacijski meji, ki sta jo postavila takratna NDH in tretji rajh.

Zaključku uradnega dela je sledilo družabno srečanje, kjer so za prijetno razpoloženje in zabavo poskrbeli Mladi kranjski muzikanti.

Marijan Žibert

Pobude z občnega zbora članov KO DIS Velika Dolina

Na občnem zboru članov DIS Velika Dolina je bila med drugim obravnavana problematika članarine, ki so jo nekateri člani prenehali plačevati, in tistih izgnancev, ki niso nikoli postali člani. Tudi zaradi takih primerov se število članov iz leta v leto zmanjšuje, s tem pa slabita pomen in družbena moč društva kot celote. Manj nas bo, manj se bodo slišale in upoštevale naše upravičene zahteve. Glede na trenutne gospodarske razmere pa obstaja nevarnost, da bo katera od pridobljenih pravic ponovno obravnavana, verjetno z namenom, da se jo zmanjša ali pa celo ukine. Med takšne pridobljene pravice lahko štejemo tudi klimatsko zdravljenje, ki ga je Janševa vlada žal ukinila.

Znano je, da sta DIS in predsednica Ivica Žnidaršič z utemeljenimi zahtevami in svojo aktivnostjo nasploh najzaslužnejša za pridobitev nekaterih pomembnih pravic, kot sta na primer redna mesečna renta in brezplačno zdravstveno varstvo. Pomembna je tudi odškodnina, ki so jo nekateri uveljavili za prisilno delo. Samo z velikim prizadevanjem in dolgotrajnim dokazovanjem je bilo doseženo, da smo tudi slovenski izgnanci dobili priznanje in status upravičencev do odškodnine iz mednarodnega sklada. Brez prizadevanja organov DIS in osebno predsednice, prof. Žnidaršičeve, tega zagotovo ne bi dosegli. Kaj in koliko pomenijo pridobljene pravice posameznemu izgnancu, lahko najbolje oceni vsakdo sam zase. Dobro pa se je spomniti, kdo je kaj in koliko prispeval, da so bili naše zahteve in pričakovanja v dobršni meri uresničeni.

Sklenili smo, da je prav, da na te probleme opozorimo vse izgnance tega območja, ki jih ta vprašanja zadevajo, v pričakovanju, da boste ponovno razmislili o svojem članskem statusu in se nam pridružili. Kajti več ko nas bo, močnejši bomo.

Predsednik KO DIS
Marijan Žibert

Občni zbor KO DIS Brežice

Občnega zbora se je udeležila Ivica Žnidaršič, predsednica DIS, ki je tudi avtorica knjige Nemčija še ni plačala vojne škode. V njej navaja podrobne podatke o gmotni škodi, povzročeni na Slovenskem v drugi svetovni vojni, ki še vedno ni bila povrnjena. Z neverjetno natančnostjo je po pregledu številnega gradiva, ki je še ohranjeno v arhivih doma in v tujini, strnila vse podatke, ki naj bi jih upoštevali poslanci in Vlada RS za rešitev tega problema. V veliko pomoč ji je bil mag. Franc Žnidaršič, ki si je v parlamentu zelo prizadeval za našo stvar, vendar vlada sklepov ni uresničevala. Pravijo, da ni denarja. Avtorica knjige predlaga, naj Vlada avstrijsko in nemško premoženje, ki je ostalo po vojni pri nas, da v sklad za povrnitev škode. Žal nas naši delegati tudi v EU ne podpirajo, kot da so pozabili, da sta nas hotela fašizem in nacizem zbrisati z zemljevida Evrope. Smo še žive priče preteklih dogodkov in si ne želimo, da bi se takšni časi še kdaj ponovili. Upravičeno pričakujemo, da se bo naša dvanajsta vlada lotila tega problema z vso odgovornostjo, ker gre sedaj samo še za politično odločitev.

Naloga vseh članov DIS je, da se 6. junija množično udeležimo kongresa v Ljubljani ob 70. obletnici vrnitve iz izgnanstva. Slovenska javnost mora videti, koliko nas sploh še je. Župan Ivan Molan nas v prizadevanjih podpira, saj problematiko dobro pozna, ker tudi sam izhaja iz izgnanske družine.

Predsednica KO DIS **Ljudmila Držanič** je še poročala o lanskem programu, ki je bil v celoti izpolnjen. Bil je celo presežen, saj je bila posebna skrb namenjena poleg vsega ostalega obiskom in druženju s člani, ki imajo že 80, 85, 90 let.

V letu 2015 bodo številne razstave in prireditve v sklopu 70-letnice vrnitve iz izgnanstva, na gradu Rajhenburg pa bo 7. junija 2015 odprt tudi Evropski muzej žrtev fašizma in nacizma, ki ga pripravlja Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945.

Vida Petelinc

Ljudmila Držanič, predsednica KO DIS Brežice

Obisk zbirnega taborišča v Brestanici

Člani KO DIS Sevnica so si ogledali zbirno taborišče za izgon Slovencev v Brestanici (8. 10. 2014)

Krajevna organizacija Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 Sevnica je na jesenskem izletu dne 8. oktobra 2014 obiskala grad Rajhenburg in so ogledala muzejske znamenitosti, razstavljene na gradu. Po končanem ogledu smo se ustavili za dalj časa v grajskih hlevih, kraju žalostnega spomina na izgnanstvo, in si ogledali prenovljene prostore tega zbirnega taborišča kakor tudi lepo urejene eksponate iz tistega časa.

Za strokovno razlago je poskrbel Lojze Rupar, član IO Društva izgnancev Slovenije 1941–1945. V imenu KO DIS Brestanica pa nas je pozdravil **Jože Vajdič**. Zaključek izleta je bil na Studencu, kjer nas je pozdravil predsednik KO DIS Studenec, Peter Rupar.

Predsednik KO DIS Sevnica
Vincenc Zalezina

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Z občnega zbora KO DIS Ljubljana Šiška 26. februar 2015

Predsednik KO DIS Ljubljana Šiška Drago Hribšek je 26. februarja 2015 sklical občni zbor članov DIS, ki se ga je udeležilo tako veliko članov, da je bila dvorana premajhna, zato je precej udeležencev zasedlo še balkone.

Skoraj vsi navzoči so prejeli knjigo »Nemčija še ni plačala vojne škode« in izrazili veliko pohvalo, da so sedaj še v strnjeni obliki objavljeni vsi podatki o vojni škodi in vojnih odškodninah.

Na zboru so sprejeli sklep, da se pošlje tudi iz Krajevne organizacije DIS pismo predsedniku DZ in predsedniku RS o nujnosti izterjave vojne škode od Nemčije in da se sprejme zakon o poravnavi gmotne škode.

Na zboru so sodelovali tudi predsednica in predsedniki sosednjih KO DIS.

Kulturni program je izvajal pevski zbor Barje, Vida Hojak-Gostič pa je prebrala in pojasnila nastanek pesmi Romanje.

Občni zbor KO DIS Ljubljana Šiška

Romanje

V maju 2012 –
po mnogih letih
ponovno po poti spominov,
po poti najokrutnejših
Hitlerjevih zločinov.

Romanje, romanje
daleč nazaj ...
V čase in kraje izgnanstva.
V Hitlerjev „Raj“.

Kaj nam po toliko letih
še vedno miru ne da?
Kaj nas še vedno preganja?
Zakaj se spet vračamo tja?

Romamo, romamo iz kraja v kraj.
Kje vse smo bili razseljeni!
Nasilno pregnani.
Sužnji brezpravni.
Zaničevani.

O, Bog!
V stiskah obupanih
klican tolikokrat –
kje, kje bil si takrat?

Grebemo, grebemo
vsak po svojih spominih
naših najokrutnejših dni.

Tavamo, iščemo ...
Iščemo še poslednje sledi
v tujini umrlih naših ljudi.

Kam položiti cvet
iz grude domače,
ki tako daleč
smo ga prinesli s seboj?

Kje svečko prižgati,
ljubljena mrtva mati,
oče in sestra in brat,
tako kruto ubiti takrat?

Tiho po licih nam solze polzijo.
Tiho srce ječi.
Poslavljamo se
in v zadnje slovo
še pesem našo slovensko
zapojemo vsi.

To je ta krik!
Prošnja in opomin
proti človeškemu zlu!
Tudi grobovi nas samih,
grobovi naše mladosti
so tu!

Spremno besedilo k pesmi Romanje

Bilo je obdobje, pred nekaj leti, ko smo se ponovno začeli vračati nazaj v Nemčijo, v kraje izgnanstva. Organizirano. Z avtobusi. To je trajalo kar nekaj let – vsakokrat v druge kraje. Združili smo več krajev, zato je potovanje trajalo tri do štiri dni. Seveda je bilo poskrbljeno tudi za nočitve.

Organizatorka in vodja je bila gospa Zdenka Kaplan, predsednica Komisije za stike s kraji izgnanstva, tudi izgnanka.

Nekoč smo bili nasilno pregnani, v obupu, s solzami in culami. Tokrat smo se vračali prostovoljno. Avtobus je bil vedno poln. To je bilo nekakšno romanje. Vlekla nas je sila spomina.

Gospa Zdenka Kaplan nas je najprej najavila krajevnim oblastem. Predstavila nas je, kdo smo in zakaj prihajamo. Kar predstavljajte si nelagodje tamkajšnjih ljudi ob naši napovedi. Običajno nas je ob prihodu v kraj sprejel kar župan. Najprej uradno, lepo, vljudno. Ko se je izkazalo, da naš obisk ni zlonameren, da smo prijazni in da si samo celimo rane, pridobljene tudi v njihovem kraju in med njihovimi ljudmi, je napetost popuščala. Vzeli smo v obzir, da je takratna naša tragedija zdaj že daljna preteklost, brez njihove zdajšnje osebne krivde. In tako je postalo naše druženje vedno bolj odkrito, celo prijateljsko.

Potem smo sami ali celo skupaj iskali sledi tam umrlih naših ljudi. Na pokopališčih in izven njih. Včasih so posamezniki kaj našli, včasih nič. Zgodilo se je tudi, da so krajani prav na hitro, še pred našim prihodom, postavili kakšno skromno obeležje. Ali pa so vsaj obljubili, da ga bodo naknadno postavili. V kotu nekega pokopališča je bilo očitno, da je okoli spominskega obeležja našim mrtvim prav na sveže postlano z lesenim drobirjem. Ob prijateljskem pogovoru nam je župan celo priznal, da je tam bilo smetišče, a so ob alarmu, da prihajamo, kar se da hitro prostor očistili in uredili. Za zelenje ni bilo časa.

Saj ni čudno, da mlajša generacija o naši tragediji na njihovih tleh ne ve tako rekoč nič. Takrat še niso živeli, pozneje pa se o naši sramotni zgodovini niti učili niso. Starejše pa je, recimo, kar zapustil spomin. Nam je žal, da je tako, a taka so dejstva.

Že nekaj let pred temi našimi skupnimi romanji sem se sama podala na raziskovanje po Nemčiji na osnovi spomina takratnega otroka, starega 8 do 12 let. Našla sem, kar sem iskala. No, našla sem vse tri kraje mojega izgnanstva, brez staršev, in našla in prepoznala tudi konkretne stavbe. Vse je bilo v skrajni jugozahodni Nemčiji, med Francijo in Švico. Spraševala sem tudi naključno srečane, predvsem starejše, če se kaj spominjajo, kaj se je dogajalo z ljudmi, ki so bili nasilno pregnani s svojih domov, iz Slovenije. Pomislite: nihče ni ničesar vedel! Pač – samo ena stara ženica se je spomnila, da so tam bili neki ljudje. Samo toliko in nič več.

Naj se vrnem nazaj k našim skupnim avtobusnim potovanjem po Nemčiji. Ko smo se vračali domov, nismo bili zagrenjeni. Celo odleglo nam je, saj smo storili nekaj zase in za svoje mrtve. Zase smo sprostili nekakšen krč, ki smo ga čutili in nosili v sebi še iz vojnih dni. Za mrtve smo obudili spomin.

Tamkajšnjim živečim pa opomin.

Vida Hojak-Gostič

Občni zbor KO DIS Hrastnik

V četrtek, 5. marca 2015, smo se člani KO DIS Hrastnik zbrali v športni dvorani v Hrastniku na vsakoletnem občnem zboru. Prisotnih je bilo kar veliko članov ter gostje: podpredsednik DIS **Albin Pražnika**r, župan Občine Hrastnik **Miran Jerič**, predsednik Društva upokojencev Hrastnik Franjo Krsnik, ter predsedniki in predstavniki KO DIS iz Trbovelj, Litije, Dol pri Litiji, Podkuma, Polšnika, Zagorja ob Savi in Radeč.

Najprej je vse prisotne pozdravila predsednica KO DIS Hrastnik **Marija Mejač**. Kratek kulturni program so pripravili pevci in recitatorka Kaja Mejač.

V uradnem delu občnega zbora je predsednica najprej podala poročilo o delu KO DIS v preteklem letu. V našem KO DIS je trenutno 122 članov.

Z minuto molka pa smo se poklonili vsem umrlim našim članom. Sledili sta poročili blagajničarke in nadzornega odbora. Bili sta soglasno sprejeti. V letu 2014 smo članom pomagali pri izpolnjevanju ankete za ugotavljanje, koliko članov DIS bi uveljavljalo premoženjsko vojno škodo iz druge svetovne vojne, za kar si predsednica Ivica Žnidaršič še vedno zelo prizadeva. Nato smo soglasno sprejeli program dela za leto 2015.

V razpravi so nato sodelovali župan Miran Jerič, ki je pohvalil naše uspešno delo ter prizadevanja za ohranjanje zgodovinskega pomena izgnanstva. Za izpolnjevanje naših nalog nam je obljubil finančno pomoč. V razpravo se je nato vključil tudi podpredsednik DIS Albin Pražnikar, ki je poudaril, da si DIS še vedno prizadeva za dosego pravice do povrnitve vojne škode, nastale med drugo svetovno vojno.

Albin Pražnikar je še povedal, da bo osrednja prireditev ob 70. obletnici vrnitve iz izgnanstva v soboto, 6. junija 2015, v Ljubljani. Prireditve naj bi se zagotovo udeležili vsi člani DIS in svojci. V nedeljo 7. junija 2015 pa bo zopet v Brestanici dan odprtih vrat v zbirnem taborišču za izgon Slovencev.

Nato so nas s spodbudnimi besedami pozdravili še predsednik Društva upokojencev Hrastnik Franjo Krsnik ter predstavniki KO DIS iz sosednjih občin.

Marija Babič

Občni zbor KO DIS Trebnje

Člani Območne organizacije DIS Trebnje so se po smrti predsednika KO Zvoneta Duha prvič sestali na zboru 28. marca 2015 v Šentrupertu. OO DIS Trebnje vključuje člane DIS občine Trebnje, Mirna, Mokronog, Trebelno in Šentrupert. Več kot 150 članov DIS prejema Vestnik, kar je zelo pohvalno.

Na zboru sta aktivno sodelovala tudi predsednica DIS Ivica Žnidaršič in **mag. Franc Žnidaršič**, častni član DIS. Poročilo o delu je podal član odbora **Gregor Kaplan**, ki je udeležence seznanil tudi z odgovorom Vlade RS Društvu izgnancev Slovenije v zvezi z vojno škodo ter prebral vsebino poslanskega vprašanja, ki ga je pripravil mag. Žnidaršič za Združeno levico, da ga bo postavila predsedniku vlade RS konec marca 2015 v Državnem zboru.

Finančno poročilo je podala **Mihaela Peskar**, poročilo Nadzornega odbora pa **Milka Zajc**. V programu dela so poudarili zlasti pomoč osamelim in bolnim članom DIS, obiske na domu in pridobivanje potomcev izgnancev in beguncev za članstvo DIS.

Dogovorili so se za udeležbo na osrednji prireditvi DIS ob 70. obletnici vrnitve iz izgnanstva in begunstva. Udeležili se bodo tudi pohodov ob nemško-italijanski okupacijski meji in prireditve 25. aprila na Telčah in 4. julija 2015 na Bučki.

Gregor Kaplan, novi predsednik Območne organizacije DIS Trebnje

Na občnem zboru so izvolili novega člana v odbor, in sicer **Ivana Medveščka iz Mirne**.

V imenu Območnega odbora DIS je **Vinko Tomažin** za novega predsednika Območne organizacije DIS Trebnje predlagal **Gregorja Kaplana**, ki je bil izvoljen z vsemi glasovi navzočih članov DIS. Gregor Kaplan ima fakultetno izobrazbo in je potomec izgnancev.

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Redni letni zbor članov KO Dole pri Litiji

Občni zbor KO DIS Dole pri Litiji

Na letošnjem letnem zboru se je v dvorani na Dolah zbralo 28 od 106 članov, kolikor jih trenutno šteje naš KO. Vabilu so se odzvali tudi predstavniki sosednjih KO, predsednik KS Dole in podžupanja Občine Litija. IO DIS je zastopal **Martin Podlesnik.**

Za uvod je pevska skupina Izgnanci zapela dve priložnostni pesmi. Ogledali smo si film Slovenski izgnanci, ki je nastal lani v okviru postavljanja muzeja izgnancev na gradu Rajhenburg.

Predsednica **Hedvika Sevšek** je pozdravila prisotne. Poročala je o delovanju KO v preteklem letu. Odbor je opravljal vse zadane naloge, obveščali smo člane o aktualnih akcijah društva in zbirali ankete interesentov za poplačilo vojne škode, posebna skrb pa je bila namenjena bolnim in onemoglim članom.

Tajnik **Stane Kmetič** je poročal o delu odbora KO v preteklem letu in podal statistiko članstva. Milica Vertot je prebrala finančno poročilo za leto 2014; z zbranimi sredstvi smo pokrili vse stroške delovanja.

Martin Podlesnik nas je pozdravil tudi v imenu bolne predsednice Ivice Žnidaršič. Prinesel je izvode njene nove knjige o vojni škodi in nas seznanil z aktualnimi zadevami delovanja društva. Opozoril je na dogodke ob 70-letnici vrnitve izgnancev, posebej **na kongres 6. 6. 2015 v Ljubljani.**

Marija Zajc iz KO Litija nas je povabila na izlet v Italijo. Prisotne so pozdravili tudi drugi predstavniki sosednjih KO. Podžupanja Lijana Lovše nas je pozdravila tudi v imenu župana in izrazila zadovoljstvo z delovanjem KO.

V program dela za letos smo med drugim postavili obisk muzeja izgnancev.

Zaključili smo z zakusko in dobro voljo z našimi pevci in godci.

Stane Kmetič

Občni zbor KO DIS Dobova

Udeleženci občnega zbora KO DIS Dobova (8. 3. 2015)

Letni občni zbor KO DIS Dobova je bil 8. marca, na dan žena, zato so dobile vse članice in gostje nageljček.

Tradicionalni kulturni program so izvedli člani literarne skupine pri **KD Franc Bogovič** Dobova in vokalna skupina ARIE KD Zvezda Dobova.

Od vabljenih sta se zbora udeležila predsednica DIS **prof. Ivica Žnidaršič** in **Gregor Kaplan**. Župan Ivan Molan se je pisno opravičil, prišel pa je predsednik sveta Miha Boranič. Našega zbora so se udeležili tudi predsedniki Krajevnih organizacij DIS iz Občine Brežice, kakor tudi Zagreba in predsedniki kulturnih društev Dobove in Društva upokojencev Dobova-Kapele.

S petnajstminutno zamudo smo pričeli, kajti od 311 članov sta prišla samo 102. Prebrana poročila so bila sprejeta. Plan dela, še posebej s poudarkom na obisku kongresa žrtev fašizma in nacizma, 6. junija v Ljubljani 2015, je bil sprejet.

Tematiko o vojni škodi smo tudi obdelali in razdelili še preostale knjige Nemčija še ni plačala vojne škode Ivice Žnidaršič.

Na kraju smo imeli družabno srečanje ob odlični hrani in pijači, kar je privedlo do tako dobrega razpoloženja, da so naši člani še zaplesali ob zvokih dua Šudraj.

Predsednik KO DIS Dobova
Branko Bogovič

Občni zbor KO DIS Obala Koper, Izola in Piran

Člani društva KO DIS Obala Koper, Izola in Piran smo se 19. marca zbrali v Osnovni šoli Dušana Bordona na letnem občnem zboru. Na začetku so nam učenci te šole pripravili kratek kulturni program. Nadaljevali smo z zborom, ki ga je uspešno vodila **Tončka Senčar**. V imenu delovnega predsedstva se je zahvalila vodstvu šole, mentoricam in učencem za prisrčen kulturni program in pozdravila goste, **mag. Franca Žnidaršiča**, častnega člana DIS, članico IO DIS **Sabino Godnič** in prisotne novinarje.

Nadaljevala je s poročilom KO DIS Obala Koper, Izola in Piran, v katerem je navedla, da smo v preteklem letu upoštevali smernice in sklepe, sprejete na skupščinah DIS. Leto 2014 je bilo leto zaznamovanja 100. obletnice začetka 1. svetovne vojne. Udeleževali smo se številnih prireditev in jih spremljali tudi na filmskih zapisih. Udeležili smo se tudi vsakoletnega srečanja taboriščnic, ki so preživele koncentracijsko taborišče Auschwitz – Ravensbrück, v Portorožu.

Ob 70. obletnici vrnitve iz izgnanstva smo se udeležili prireditve s pomenljivim naslovom »70 let upov in sanj« v Komnu, kjer je bil slavnostni govornik mag. Franc Žnidaršič.

Sodelovanje s šolami je pripeljalo do projekta Skupnosti evropskih šol »2. svetovna vojna naša skupna skrb« in do treh video konferenc s šolami iz Rima, Londona in Poljske. Šole so raziskovale življenje v taboriščih, posebno življenje otrok, in navezale stike z izgnanci, ki so otroštvo v taborišču tudi sami preživeli.

Članstvu smo namenili pozornost z obiskovanjem, predvsem tistih, ki bivajo v domu starejših občanov, in bolnih. Ugotavljam, da smo deležni premalo informacij o spremembah v članstvu, saj nam svojci ne javijo sprememb, da bi jih lahko ažurirali. Prav tak problem je z upravnimi enotami občin, ki varujejo tajnost svojih podatkov. Tako se nam dogaja, da nimamo popolne evidence o umrlih.

V nadaljevanju je mag. dr. Franc Žnidaršič predstavil knjigo Nemčija še ni plačala vojne škode, avtorice Ivice Žnidaršič. V svojem 25-minutnem poročanju je predstavil bistveno vsebino knjige. Verjetno bo vsak, ki se odloča za prijavo za poplačilo vojne škode, našel v njej odgovore na skoraj vsa vprašanja, povezana s prijavljanjem vojne škode. Vsi prisotni smo lahko dobili izčrpen vpogled na dosedanja prizadevanja našega vodstva in odnos vseh dosedanjih vlad do tega problema. V knjigi so zbrana dejstva, ki zahtevajo obravnavo, ne glede na to, katera politična opcija je na oblasti. Storjeni so bili že kar vidni premiki, vendar se vedno kje ustavi, ko je treba storiti konkretne korake.

Mag. Franc Žnidaršič je na občnem zboru KO DIS Koper, Izola in Piran predstavil knjigo o vojni škodi. (19. marec 2015)

Da gre za nepripravljenost in zavlačevanje, je pritrdil tudi Miloš Ivančič, avtor knjige Lebič, ki je do podobnih zaključkov prišel v svojem raziskovanju med zamejskimi Slovenci. Tudi italijanski fašizem je povzročil našemu narodu ogromno škode in gorja, a je ostal do sedaj nekaznovan.

Spregovorili smo tudi o letošnjem programu. Ker praznujemo letos 70. obletnico konca 2. svetovne vojne in 70. obletnico vrnitve, smo na odboru predlagali, da se z dvema avtobusoma udeležimo osrednje proslave DIS 6. junija v Hali Tivoli v Ljubljani. V ta namen smo poprosili župane naših občin za pomoč pri izvedbi našega programa. V Brestanici na gradu Rajhenburg, kjer je sedaj Evropski muzej izgnancev, bo 7. junija dan odprtih vrat. Šolam priporočamo, naj izkoristijo ta dan za poučno ekskurzijo, poleg tega pa obiščejo še Komen, kjer je bila 1944. leta vsa vas požgana, in Rižarno v Trstu. Šolam bomo predlagali, da organizirajo srečanja učencev s še živečimi izgnanci in o tem pišejo.

Srečanje smo zaključili s prijetnim krajšim druženjem.

KO DIS Obala Koper-Izola-Piran

OBVESTILO

Na dan izgnancev 7. junija 2015 bo
Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945
zopet organiziralo

DAN ODPRTIH VRAT

v največjem zbirnem taborišču za izgon Slovencev –
v obnovljenih hlevih in konjušnicah v Brestanici.

V nedeljo, 7. junija, bo od 9. do 15. ure
možen ogled vseh obnovljenih prostorov taborišča.

Pričakujemo zlasti udeležbo mladine.

Izvršni odbor DIS

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Občni zbor KO DIS Lenart v Slovenskih goricah

Udeleženci občnega zbora KO DIS Lenart, 20. marec 2015

Kot je v navadi, se vsako leto v marcu na istem mestu, to je v lokalu našega preminulega člana, gospoda Žekša v Zg. Žerjavcih, zberemo še živeči člani KO DIS, da pregledamo in ocenimo delo v preteklem letu in si zadamo naloge za naslednje leto. Ugotavljamo, da nas je prisotnih vsako leto manj. S takim stanjem se moramo sprijazniti, saj se staramo, postajamo bolni, nekateri hudo bolni, nekateri celo nepokretni.

Ko obiskujemo naše člane na domu, ugotavljamo, da nekateri med njimi živijo v zelo težkih zdravstvenih, nekateri pa tudi socialnih razmerah. Občasni obiski jim mnogo pomenijo in so jih zelo veseli, zato se bomo tudi v prihodnje trudili, da z njimi nadaljujemo.

Po podanih poročilih predsednika, blagajnika in nadzornega odbora se je začela razprava. Razpravljalci so se dotaknili še vedno odprtega vprašanja vojnih odškodnin.

Prisotni delegat Izvršnega odbora DIS, **Alojz Rupar**, je navzoče seznanil s postopkom zbiranja dokumentov, ki jih bo treba vložiti v času, ko bo sprejet zakon o gmotnih odškodninah. Nekateri člani so dali jasno vedeti, da so po tolikšnem času že obupali in ne verjamejo več, da bo do pravične poravnave vojne škode sploh prišlo. Alojz Rupar je predstavil tudi knjigo Ivice Žnidaršič Nemčija še ni plačala vojne odškodnine.

Predsednik KO DIS je govoril o pomenu osrednje proslave ob 70-letnici vrnitve iz izgnanstva, **ki bo 6. junija 2015 v Hali Tivoli v Ljubljani**. Poudaril je, da se moramo vsi člani truditi, kljub slabemu zdravju in finančnim problemom, da se omenjene prireditve v čim večjem številu udeležimo.

Ob zaključku smo si zaželeli še mnogo zdravja in dobre volje.

Predsednik KO DIS
Ivan Godec

Občni zbor članov DIS v Tržiču in Škofji Loki

Občni zbor KO DIS v Tržiču je bil 6. 3. 2015. Predsednik Alojz Žabkar je po predlaganem dnevnem redu podal poročilo o delu KO DIS. KO Tržič je zelo aktiven, kljub starosti članov in poškodbah na očeh predsednika Žabkarja, vendar mu je soproga v veliko pomoč. Župan Sajovic in drugi gostje so pozdravili člane zbora.

Slava Biček je pozdravila zbor v imenu Izvršnega odbora DIS.

Občni zbor v Škofji Loki je bil 21. marca 2015. Člane je pozdravil župan Občine Škofja Loka. Predsednik OO DIS Škofja Loka Rudi Zadnik je podal poročilo o delu članov in predstavil tudi slike nekaterih dejavnosti na filmu. Lani so izdali knjigo spominov. Po uvodnih formalnostih so člane pozdravili tudi ostali gostje. Slava Biček je pozdravila zbor v imenu Izvršnega odbora DIS in gorenjskih predsednikov.

Na obeh zborih so se dogovorili, da je potrebno, da se vsi člani v čim večjem številu udeležijo osrednje prireditve ob 70. obletnici vrnitve iz izgnanstva in begunstva, ki bo 6. junija v Ljubljani, in opozorijo Slovenijo in svet na tragedijo izgona. Poudarjen je bil tudi pomen mednarodne dejavnosti DIS, ki ob svojih srečanjih obvešča in seznanja tudi predsednike evropskih držav o grozotah 2. svetovne vojne in prebujanju nacizma in fašizma v Evropi.

Tudi pred kratkim izdana knjiga predsednice Ivice Žnidaršič »Nemčija še ni plačala vojne škode« je opomin in spomin na 2. svetovno vojno.

Ob prebiranju te knjige preseneča obilica podatkov, zbranih v njej. Izraziti moramo občudovanje do dela, ki ga je opravila predsednica. Presenečajo tudi natančni podatki o po vojni opravljenih evidencah o vojni škodi in o vsem drugem, kar je zbrano v knjigi, tudi podatki, ki so bili posredovani vsaki slovenski vladi s strani DIS.

S. B.

Občni zbori članov DIS so bili organizirani tudi v naslednjih krajih:

KO DIS Slovenj Gradec	16. 12. 2014
KO DIS Globoko-Pišece	24. 01. 2015
KO DIS Litija	29. 01. 2015
KO DIS Ljubljana Bežigrad	21. 02. 2015
KO DIS Žalec	25. 03. 2015
KO DIS Polšnik	29. 03. 2015
KO DIS Jesenice	30. 03. 2015

Z občnega zbora KO DIS Krško

Delovno predsedstvo na občnem zboru KO DIS Krško (24. 3. 2015). *(Foto: A. Rupar)*

O delu Krajevne organizacije DIS Krško je poročilo podal **Slavko Šribar**, član Upravnega odbora KO DIS, in med drugim dejal: »Veliko je bilo potreb po urejanju zadev za posameznike, ki si niso uredili statusa v preteklih letih. Ob bolezni predsednika KO DIS smo se morali omejiti na najnujnejše.

Največ pozornosti smo namenjali stikom s članstvom. Še vedno je kar nekaj izgnancev, ki se še niso vključili v organizacijo KO DIS Krško. Večina je uspešno uveljavila pravico do statusa izgnanca, prav tako tudi pridobila pravice, ki iz tega izhajajo. Po ostri reakciji je bila popravljena krivica, s katero so izgnancem zmanjšali pokojnine na račun črtanja let, prebitih v izgnanstvu. Vendar še vedno obstaja skrb pred podobnimi ukrepi v prihodnje.

Prav v sedanjem času se poraja strah, da bi se s spremembo načina zbiranja sredstev za dopolnilno zdravstveno zavarovanje ponovno prizadelo predvsem izgnance, najbolj ranljive državljane z najnižjimi materialnimi pogoji za življenje.

Čas izgnanstva se vedno bolj odmika. Marsikaj je pri ljudeh že prešlo v pozabo. Še bolj pa je problem s podatki o škodi, nastali v času pregnanstva. Tu ne gre le za nepremičnine, ampak v veliki meri za vse tisto, kar je ostalo doma. Vse imetje je postalo plen okupatorja in novih naseljencev na domovih izgnancev.

Lansko leto nas je po hudi bolezni zapustil predsednik Jože Habinc. Deloval je na mnogih področjih in bil med ljudmi priljubljen in cenjen kot uspešen delavec v tovarni Celuloze in tudi v drugem okolju. Zelo ga bomo pogrešali.

KO DIS pa mora delovati naprej in odgovorno opravljati svoje naloge. Med drugim je med članstvom živa želja po pogostejšem druženju. Še posebej pa so vedno bolj glasne želje, da bi pogosteje organizirali izlete ter spoznavali lepote naše domovine.

Srečanja moramo organizirati tudi ob proslavah. Za nas je pomembno vsakoletno praznovanje ob dnevu izgnancev.

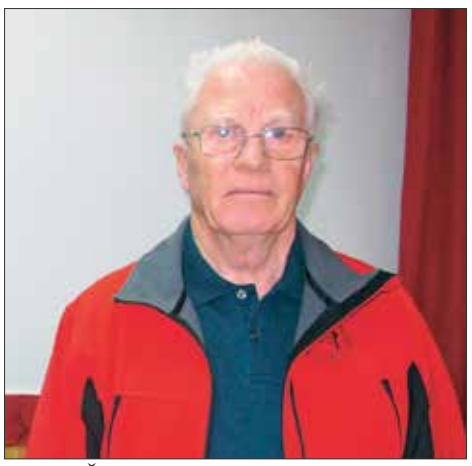

Slavko Šribar, član odbora KO DIS Krško

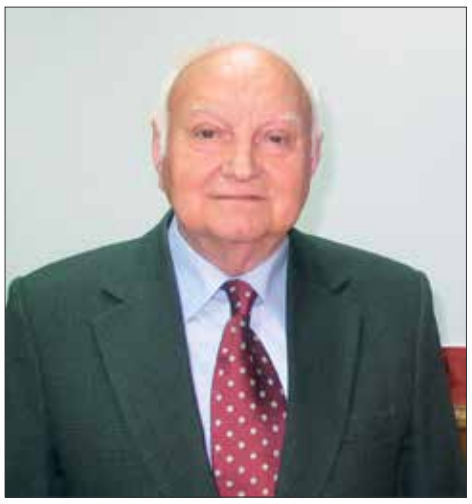

Novi predsednik KO DIS Krško
Dane Mižigoj
(Foto: A. Rupar)

Letos je to še bolj izrazito, saj mineva 70 let od naše vrnitve.

Vse leto smo sodelovali pri zbiranju zgodovinskega gradiva. Še vedno se najdejo zanimive fotografije, pisma in dokumenti, ki jih hranijo izgnanci ali njihovi otroci.

Med člani je glasilo Vestnik DIS kar zadovoljivo razširjeno. Ugotavljamo pa, da je premalo vesti o delu našega krajevnega odbora, za kar smo, seveda, sami krivi.«

Slavko Šribar je podal tudi predloge programa dela za leto 2015.

»S programom je treba poživiti delo KO DIS in z njim seznaniti tudi tiste, ki še niso vključeni v KO DIS.

Najprej je treba utrditi vodstvo KO DIS in si razdeliti dolžnosti po posameznih področjih dela. Razširiti moramo Vestnik DIS med članstvom.

Pomagali bomo članom pri urejanju zadev za pridobitev možnosti za poplačilo vojne škode v času izgnanstva.

Spremljali bomo dogajanja in se udeleževali proslav in drugih prireditev izgnancev. Hkrati pa bomo mladim posredovali znanja in spoznanja o trpljenju izgnancev med vojno in njihovem položaju po vojni.

Povezali se bomo s sosednjimi krajevnimi organizacijami DIS in utrdili bomo stike z Društvom izgnancev Slovenije v Ljubljani.«

Na zboru so izvolili nov odbor in novega predsednika KO DIS Krško, Daneta Mižigoja.

Občnega zbora sta se udeležila tudi predsednica DIS Ivica Žnidaršič in član Izvršnega odbora DIS Alojz Rupar. Žnidaršičeva je med drugim dejala, da je zelo pomembno, da so sklicali občni zbor in sprejeli program dela za večjo aktivnost v prihodnje.

S. Š.

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Občni zbor KO DIS Trbovlje

Z občnega zbora KO DIS Trbovlje (24. 3. 2015). ***(Foto: I. Tolar)***

Dne 24. marca 2015 je predsednik KO DIS Trbovlje **Ivan Tolar** sklical redni občni zbor in v poročilu zelo poudaril pomen osrednje prireditve DIS ob 70. obletnici vrnitve iz izgnanstva in begunstva, ki bo v Ljubljani, v soboto 6. junija 2015, v veliki dvorani v Hali Tivoli.

Na zboru so govorili tudi o pomenu vključevanja potomcev izgnancev in beguncev v DIS. Zbora se je udeležil tudi **mag. Franc Žnidaršič**, častni član DIS in predsednik Demokratične stranke dela, ki je poročal o novi knjigi »Nemčija še ni plačala vojne škode. Vojna škoda in vojne odškodnine« ter govoril o prizadevanjih, da bi Vlada RS sprejela zakon o povračilu gmotne škode in izterjala vojno škodo od Nemčije.

Občni zbor KO DIS Brestanica

Del udeležencev občnega zbora KO DIS Brestanica (24. 3. 2015). ***(Foto: Alojz Rupar)***

Člani KO DIS Brestanica so se zbrali na občnem zboru 24. marca 2015. Predsednik **Jožef Vajdič** je poročal o delu KO DIS in o pomoči članom, ki so zelo v letih in jih pogosto obiskujejo.

Zbora sta se udeležila tudi **mag. Franc Žnidaršič**, častni član Društva izgnancev Slovenije, in **Alojz Rupar**, član Izvršnega odbora DIS.

Udeleženci so bili seznanjeni s prizadevanji Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 za sprejem zakona o gmotni škodi in z novo knjigo »Nemci še niso plačali vojne škode«, ki jo je napisala predsednica DIS Ivica Žnidaršič.

A. R.

. Spomini . Spomini . Spomini . Spomini .

Pobeg iz taborišča

Ko je Nemčija 6. aprila 1941 napadla Jugoslavijo, sem bil star 20 let. Z družino smo živeli na Malem Vrhu pri Globokem. Z Veselega Vrha smo opazovali, kako so Nemci bombardirali vojaško letališče Cerklje. Spominjam se tudi, kako se je kraljeva vojska umikala iz Brežic in da je pri tem padel naš znanec Preskar iz Globokega.

Že kmalu po okupaciji je domačin Marjan Tominc organiziral prvi odpor. Bil sem v skupini fantov, ki smo na njegovo pobudo oktobra demonstrativno zažgali kozolec v Globokem. Takrat smo komaj zbežali pred Nemci, ki so se pripeljali iz Brežic. To je bilo v času, ko so Nemci začeli izseljevati ljudi iz Posavja. Marjan Tominc je bil še doma, jaz sem ga opozoril, da ga išče Wermanschaft. S puško v roki je zapustil dom. Od takrat se nisva nikoli več srečala, padel je kot partizan.

Tako je prišel tudi tisti oktobrski dan. Zjutraj so prišli štirje oboroženi vojaki, ki so nam ukazali, naj se v petnajstih minutah pripravimo na odhod. Ker nismo imeli kovčkov, smo obleke zavili kar v rjuhe. Vso družino in sosede so s tovornjaki odpeljali v Brestanico, na grad Rajhenburg. Tam smo v hlevih čakali, da nas popišejo. Dobili smo železne medaljone s številkami, nato pa so nas z vlakom odpeljali v Šlezijo. Vozili smo se v zaprtih živinskih vagonih cel dan in celo noč. Vlak nas je pripeljal do Hirschberga, od koder smo šli v taborišče na gradu Boberstein. V sobah so se gnetle po dve ali tri družine.

Naslednji dan so vse izgnance postrojili in povedali, da bo vsak, ki bo zapustil taborišče, ustreljen. Iz okolice so prišli kmetje, ki so potrebovali delavce. Tudi mene so odpeljali na kmetijo, kjer sem delal v hlevu z veliko živine in nosil mleko.

V taborišču je bil z nami tudi Franček Kržan z Malega Vrha, s katerim sva se odločila, da pobegneva domov. Nameravala sva priti do Sevnice in tam prečkati takratno nemško-italijansko mejo. Odšla sva nekega dne konec februarja zgodaj zjutraj, o pobegu nisva povedala nikomur. Na vlak sva stopila eno postajo za Hirschbergom, da naju ne bi tam ujeli, in se nato peljala na Dunaj. Ko sva po celodnevnem potovanju prispela na Dunaj, sva tam kupila karto do Celja. Marjan naju je opozoril, naj v Celju izstopiva in nadaljujeva peš do Sevnice, da naju ne bi zajeli Nemci. Na vlak sva šla ponoči in zjutraj prispela v Celje. Ker je bilo zunaj več kot meter snega, sva ugotovila, da peš ne bova nikamor prišla in da morava počakati na vlak do Sevnice.

Ker že dva dneva nisva jedla, sem nekega moškega na postaji vprašal, ali je mogoče dobiti kako hrano brez živilskih kart. Bil je oblečen v lepo obleko, jahalne hlače, govoril je slovensko. Odpeljal naju je v neko gostilno, kjer so imeli samo krompirjev golaž. Ker ni bilo mesa, sva pojedla še po eno porcijo polžev. Najin vodič je čakal pri točilnem pultu, kjer se mu je pridružil še en, podobno oblečen moški. Stalno sta pogledovala proti nama. Frančku sem rekel: »Tadva sta sumljiva, poskušajva se izmuzniti skozi kuhinjo.« Ko sva vstala in nisva šla proti izhodu, sta naju moška takoj ustavila in zahtevala, da greva z njima na postajo. Vstopila sva na vlak za Sevnico, možakarja pa sta nama sledila. Ušla sva v drug vagon, onadva pa za nama. Zahtevala sta dokumente: »Bitte, Ausweis!« Dokumentov seveda nisva imela. Izmotavala sva se, da se vračava z dela na Dunaju. Ko sta pri Frančku v culi našla dokumente iz taborišča, se nisva mogla več izgovarjati. Na postaji Rimske Toplice sta naju odpeljala z vlaka, od tam pa sva se v spremstvu žandarjev vrnila v Celje, v znameniti zapor Stari pisker.

V Celju naju je zaslišal pripadnik gestapa. Ker še nisva znala nemško, sva potrebovala tolmača. Nisva hotela priznati, da sva pobegnila, ampak da sva šla le na obisk. S seboj sva imela potrdilo o odobrenem dopustu. Nemec je na koncu rekel, da si ne misli mazati rok z dvema mladoletnikoma in da naj kar v taborišču odločijo, kaj bodo z nama. V Starem piskru sva čakala na transport, ki naju je skupaj s pobeglimi jugoslovanskimi ujetniki odpeljal do Maribora, od koder so nas po enem dnevu odpeljali na Dunaj.

Pozno ponoči smo prispeli v velik zapor na Dunaju. Ker sem edini znal malo nemško, sem šel v imenu ujetnikov povedat, da že dva dneva nismo jedli. Nemec me je samo ozmerjal in je za kazen ukazal, da pazniki namesto večerje vsakemu prisodijo udarec s pendrekom.

Najina pot se je končala na postaji v Hirschbergu, kjer sta naju pričakala poveljnik taborišča (lagerführer) in tolmač Kežman iz Globokega. V taborišču naju je poveljnik zasliševal, grozil nama je, da naju bo poslal v Dachau. Kežman se je zavzel za naju, češ da nisva nameravala pobegniti. Na koncu se naju je poveljnik »usmilil« in ukazal strojepiski, naj vsakemu napiše smrtno kazen, to je izjavo, da bova, če še enkrat pobegneva, oba ustreljena. Ti izjavi sva morala potem podpisati in čez nekaj dni sva se vrnila na delo.

Poskus pobega naju je oba čisto izčrpal. Bila sva izstradana, tako da sva štirinajst dni preživela v ambulanti. Takoj ko sva si malo opomogla, sva morala nazaj na delo. Ker sva bila zaradi poskusa pobega politično sumljiva, sva se morala redno javljati upravi taborišča in policiji.

Tudi najini družini sta v tem času veliko pretrpeli. Nista vedeli, kje sva in kaj je z nama. Samo slutili sta lahko, da sva

Dvorec Boberstein. Taborišče je bilo v gospodarskih poslopjih pod dvorcem.

pobegnila, nista pa vedeli, ali nama je uspelo. Kmalu po prihodu v Nemčijo je namreč nekaterim uspelo pobegniti v Posavje. Med njimi je bil moj starejši brat Ivan z ženo in enoletno hčerko, ki so ga izselili malo pred nami. Imel je srečo, ker je pobegnil, ko Nemci še niso bili tako pozorni na te primere. Ker je bil pred vojno cestar, Nemcem pa je primanjkovalo delavcev, se je zaposlil v Krškem. Med vojno nam je v taborišče pošiljal pakete s hrano.

To zgodbo sem zapisal, da bi ohranil spomin na to, kar smo prestali med vojno. Najin poskus se je srečno končal, veliko pa jih je bilo, ki se nikoli niso vrnili domov, nekateri so umrli že po osvoboditvi, ko smo se dva meseca vračali domov. Vsem njim posvečam ta zapis.

Martin Kržan

. Jubileji . Jubileji . Jubileji . Jubileji .

Neža Žnidaršič 101 leto

Nežka Žnidaršič na praznovanju svojega 101. rojstnega dneva

Neža Žnidaršič se je rodila 28. januarja 1914 staršema Mikolič iz Rovišč pri Studencu. Odraščala je v družini, ki je štela kar 9 članov. Poleg Nežke je edini še živeči najmlajši brat Franc. Leta 1941 so bili izgnani v Nemčijo. Po vrnitvi domov leta 1945 je Nežka nekaj časa še živela doma, potem se je poročila in odšla živet na Studenec. Tu je živela skromno in trdo življenje, obdelovala je vrt in njivo ter skrbela za domače živali. Že celo življenje so ji v posebno veselje rože. Leta 2007 se je preselila v Dom upokojencev Sevnica. Z lepimi željami pa so jo ob njenem častitljivem jubileju, ki ga je praznovala v četrtek, 12. februarja 2015, obiskali sorodniki in krajani Studenca, župan Srečko Ocvirk, predsednik KS Janoš Janc, predstavnik RK in vodstvo Doma upokojencev Sevnica.

Čestitkam se pridružujemo tudi izgnanci. Gospe Nežki želimo še obilo zdravja in veselja.

KO DIS Studenec

Agata Prelovšek iz KO DIS Domžale dopolnila 100 let

Stoletnica Agata Prelovšek

Krajevna organizacija DIS Domžale je 5. februarja 2015 skupaj z županom Občine Lukovica, predstavniki borčevske organizacije v kraju in občini ter KS in Športnim društvom Zlato polje obiskala Agato Prelovšek, ki je prav ta dan praznovala stoti rojstni dan.

Agata Prelovšek je najstarejša članica KO DIS Domžale. Živi v Zlatem Polju 5 z družino sina Tomaža. V družini Maselj so bili štirje otroci, ki so s skrbnima staršema pridno delali na gorski kmetiji. Poročila se je v letu 1937 s Francetom Prelovškom in postala sta starša treh fantov. Najmlajši je imel dobro leto, ko so 2. avgusta 1942 Nemci požgali zlatopoljske vasi, prebivalce pa odpeljali v izgnanstvo v Nemčijo, od koder so se vrnili ob koncu vojne in izvedeli, da so izgubili moža in očeta ter sestro, oba sta med vojno padla.

Mama Agata je zelo zadovoljna in se veseli desetih vnukov in trinajstih pravnukov. Je zdrava, pri hoji si sicer pomaga s palico, je vse od kraja in je vesela obiskov, ki jih je bilo ob 100. rojstnem dnevu posebej veliko. Vse najboljše!

Vera Vojska

90 let Neže Marinčič

Neža se je rodila 19. januarja 1925 v Brvi pri Krškem kot druga od osmih otrok staršema Štefanič.

V novembru 1941 so 11 članov družine izgnali iz Dolnje Pirošice v hleve v Rajhenburgu, od tam pa še z drugimi družinami v živinskih vagonih odpeljali v taborišče Reute v Nemčiji. V maju 1942 so jih preselili v taborišče Schelingen pri Ulmu. Starejši otroci so hodili delat v tovarne in na kmetije, opravljati so morali težka fizična dela. Neža je morala pri kmetu vsak dan pomolsti 16 krav, čeprav tega ni prej znala. Opravljala je tudi razna dela na polju ali druga, ki ji jih je naložila gospodinja. Tudi oče je moral delati težka dela na cesti, čeprav je bil invalid iz prve svetovne vojne. Na nemški kmetiji so ostali do maja 1945, nato so jih spet odpeljali nazaj v Reute, tam so bili do septembra 1945. Domov so se vrnili na porušeno, izropano in prazno domačijo, kot vsi drugi izgnanci. Tu se je spet začela bitka za življenje. Oče, ki je zbolel v Nemčiji, je čez eno leto umrl, družina pa je ostala brez sredstev za preživetje.

Neža sedaj živi v svoji hiši v Livoldu pri Kočevju. Od nekdaj osmih otrok so živi še trije, ima pa štiri vnuke in devet pravnukov.

Neža Marinčič

Iz KO DIS Kočevje sem jo obiskala na domu in ji v imenu odbora zaželela še veliko zdravih in lepih let ter bistrega duha.

Veronika Kljun,
KO DIS Kočevje

Obiskali smo Marijo Jamnik

Dvanajstega decembra smo obiskali Marijo Jamnik za njen 90. rojstni dan. Zadnja leta živi v Domu starejših občanov v Notranjih Goricah, kjer se dobro počuti. Našega obiska je bila zelo vesela. Med vojno so jo gestapovci zaradi sodelovanja s partizani zaprli v Begunjah, od koder so jo internirali v Ravensbrück. Tega obdobja se ne spominja rada, preveč je bilo trpljenja.

Tudi povojna leta niso bila lahka, a pove, da je bilo vsaj za mlade lažje kot danes, ker je bilo dosti dela, pa tudi pripravljenosti, pomagati, je bilo več. Ob živahnem pogovoru nam je čas hitro minil. Zaželeli smo ji še veliko trdnega zdravja in dobrega počutja.

Marija Kuhar

Predsednik KO DIS Vič-Rudnik Anton Naroglav in Franc Bizjak sta čestitala jubilantki Mariji Kamnik ob njenem prazniku.

90-letnica Jožica Krošelj

Predstavniki našega društva smo obiskali našo članico Jožico Krošelj iz Pokleka nad Blanco, ki je praznovala svojih 90 let.

Jožica je ena izmed desetih otrok Franca Urbančiča iz Pokleka. Družina Urbančičevih je bila trdno zavedna kmečka družina, ki je že takoj po okupaciji občutila nov režim. Izgnani so bili 13. septembra 1941. leta v taborišče Rajhenburg, nato v Slavonsko Požego, od tam pa v Bosno v mesto Visoko. V decembru leta 1941 so jih hrvaške oblasti premestile v Petrinjce, nato v vas Četrtkovac.

Kaj so doživljali na tem potovanju, se tukaj ne da opisati. Jožica bi lahko napisala velik zgodovinski roman, poln tragedije, pa tudi mnogo medsebojnih človeških vrednot. Utrjeni z mnogimi izkušnjami so se vrnili 19. junija 1945 na nekdaj lep in topel, a sedaj prazen in opustošen dom. Ne vsi, tri iz družine je pobrala vojna. Nikdar več ni bilo tako kot nekdaj.

Jožica Krošelj z gosti

Alojz Rupar

Anton Andolšek, član KO DIS Boštanj, 90-letnik

90-letnici Marija Močilnikar in Ivanka Hiršman, članici KO DIS Domžale

. Umrli člani Društva izgnancev Slovenije .

KO DIS Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti
KO DIS Artiče		
Marija BAN	01.01.1940	10.11.2014
Zofija HOTKO	15.05.1941	23.12.2014
Terezija MEDVED	28.07.1926	02.02.2015
Ana ŠTRITOF	01.06.1926	10.02.2015
Terezija UNDORFER	10.11.1925	21.01.2015
Zofija UREK	08.01.1938	15.12.2014
Franc ZORKO	24.02.1920	01.12.2014
KO DIS Bistrica ob Sotli		
Marija BOVHA		
Jožefa ČERNELČ		
KO DIS Bizeljsko		
Hermina BOŽIČEK	17.05.1926	18.01.2015
Jožef HOTKO	17.12.1944	05.01.2015
Jože KOVAČIČ	13.05.1926	11.01.2015
Marija LUPŠINA	05.09.1922	16.12.2014
Jožef MARTINI	07.06.1932	07.01.2015
Ana OCEPEK	12.08.1919	02.03.2015
Milan PINTERIČ	04.12.1933	01.01.2015
Martin ŠEKORANJA	28.05.1922	23.01.2015
Marija ŠEMROV	03.12.1927	09.02.2015
Marija ULČNIK	18.03.1919	26.12.2014
Marija VOJVODIČ	16.05.1925	30.12.2014
KO DIS Bled		
Marjan REPE	09.03.1944	17.02.2015
KO DIS Bohinj		
Janez ROZMAN	29.12.1930	17.12.2014
KO DIS Boštanj		
Marija BLAŽEVIČ	08.12.1922	01.03.2015
Anton PEŠEC	21.04.1923	22.01.2015
Alojzija PODLOGAR	15.06.1924	23.02.2015
Olga TOMAŽIN	09.10.1926	25.01.2015
KO DIS Branik		
Antonija HMELJAK	09.06.1930	16.02.2015
KO DIS Brestanica		
Albina FERLIN	27.12.1922	02.02.2015
Antonija ULAGA	01.01.1926	08.02.2015
KO DIS Brežice		
Anka GLOGOVŠEK	25. 07. 1927	16. 03. 2015
Marija GLOGOVŠEK	01. 03. 1920	09. 03. 2015
Nada ROŽMAN	14. 11. 1924	11. 03. 2015
Drago SAVNIK	19. 03. 1927	11. 12. 2014
Emilija SMILJANIČ	26. 05. 1932	21. 01. 2015
Anton ŽNIDERŠIČ	11. 06. 1931	16. 01. 2015
KO DIS Bučka		
Ignac MARJETIČ	20.07.1923	31.12.2014
Franc ROBLEK	06.05.1937	04.05.2014
KO DIS Celje		
Branko BEZENŠEK	27.09.1940	06.01.2015
Jože SINKOVIČ	22.12.1930	14.01.2015
Franc STRNIŠA	04.10.1929	februar 2015
KO DIS Cerklje ob Krki		
Jože ANDREJAŠ	28.11.1931	12.10.2014
Rozalija BARKOVIČ	01.03.1922	01.02.2014
Anica BAZNIK	29.06.1925	05.06.2014
Justina BUTARA	08.02.1929	14.04.2014
Vekoslava BUTARH	14.02.1935	12.2014
Marija HARI	13.04.1905	08.09.2014
Silvo KELMAR	21.11.1931	25.01.2014
Franc LAVRINŠEK	27.11.1936	16.06.2014
Vinko PETELIN	30.09.1935	30.08.2014
Zoran PFEIFER	13.12.1937	04.11.2014
Karel RAČIČ	14.08.1930	20.04.2014
Marija RAČIČ	21.11.1923	03.09.2014
Franc SRŠEV	04.01.1940	17.01.2014
Pavla SRŠEV	26.01.1934	11.03.2014
Jožef UNETIČ	06.03.1926	01.02.2014
Rajko UNETIČ	21.01.1933	22.07.2014
KO DIS Dobova		
Anton BLAŽINČ	17.01.1933	05.09.2014
Jožica BLAŽINČ	13.03.1924	17.07.2014
Ivanka DERŽIČ	03.06.1929	28.05.2015
Ana KEŽMAN	05.08.1925	27.07.2014
Karel KEŽMAN	30.11.1932	20.08.2014
Milena KRAJCAR	01.01.1938	14.10.2014
Ljudmila KROŠELJ	23.10.1923	16.08.2014
Adrijan LEVSTIK	28.10.1939	15.08.2014
Terezija MATOS	28.05.1929	17.04.2014
Jože PETELINC	11.11.1928	26.06.2014
Marija PETELINC	05.04.1937	04.11.2014
Jože POLOVIČ	13.03.1933	24.10.2014
Rozalija POŽAR	21.08.1923	14.03.2014
Terezija ŠETINC	13.10.1923	18.06.2014
Janez VOLOVEC	24.07.1931	07.06.2014
Franc ZIDARIČ	02.07.1926	24.09.2014
KO DIS Dolenja vas pri Krškem		
Stanko GRABNAR	03.07.1922	01.04.2014
Angela MOLAN	06.05.1927	23.02.2014
Miroslav ROŽMAN	05.02.1919	31.03.2014

KO DIS Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti
KO DIS Globoko-Pišece		
Slavica BRADAČ	13.03.1929	13.05.2014
Marija HOTKO	21.01.1940	25.02.2014
Ivanka KRŽAN	26.10.1921	25.07.2014
Avgust OGOREVC	08.05.1922	08.09.2014
Ivan POČEK	07.11.1937	23.07.2014
Jožefa PREDANIČ	04.04.1937	23.12.2013
Stanko PRESKAR	03.07.1929	07.07.2014
Anton RAČIČ	12.01.1931	20.07.2014
Cecilija ŠULER	01.12.1922	12.07.2014
Neža UMEK	02.10.1913	27.12.2014
Ivan ŽIVIČ	05.03.1930	30.12.2014
KO DIS Gornja Radgona		
Neža TÖRNER	20.01.1929	11.2014
Anton VAMBERGER		29.12.2014
KO DIS Grosuplje		
Franc KOBAL	04.06.1923	avgust 2014
Alojz KOVAČIČ	20.06.1931	28.12.2014
KO DIS Jesenice		
Dragica MARKIZETI	02.05.1941	10.02.2015
Antonija POSUŠEN	21.05.1940	16.12.2014
KO DIS Kamnik		
Antonija GALIN	15.01.1927	07.01.2015
Ana MAZOVEC	05.07.1930	09.03.2015
Julijana PESTOTNIK	01.03.1927	18.02.2015
KO DIS Komen		
Ivan KERIN		2014
Marta KLJUN		2014
Milka MARKOČIČ	18. 11. 1925	01. 01. 2015
Pavla STRNAD	18. 09. 1925	11. 01. 2015
Anita TROBEC	03. 03. 1927	18. 03. 2015
Olga UMEK	30. 10. 1922	18. 03. 2015
Emilija VRABEC	13. 10. 1918	04. 01. 2015
KO DIS Kozje		
Terezija DOBRAVC	12.10.1923	17.12.2014
Vincenc IVANC	10.01.1935	18.02.2015
KO DIS Kranj		
Pavla SARIČ	15.12.1931	31.01.2015
KO DIS Krmelj-Tržišče		
Ciril BREČKO	02.02.1933	05.07.2013
Cirila GRIČAR	04.02.1940	20.12.2014
Jože GROZDE	23.08.1931	16.09.2013
Julijana GROZNIK	13.08.1923	22.03.2014
Ivana JERMAN	24.07.1931	10.07.2014
Ana KODRIČ	26.07.1933	03.10.2012
Urška KORITNIK	18.10.1912	03.04.2012
Marija LOGAR	22.01.1935	06.08.2014
Alojzija ŠIMEC	03.03.1926	13.11.2012
Božidar ŠTAMCAR	29.09.1919	26.12.2012
Jožefa UDOVČ	10.10.1928	28.01.2015
Pavla UDOVIČ	01.01.1933	30.07.2012
KO DIS Krško		
Hermina BOGOLIN	05. 06. 1932	13. 07. 2014
Jožefa DRAGAN	05. 03. 1922	10. 02. 2015
Marija DRNOVŠEK	13. 06. 1927	16. 02. 2015
Ivan GROBOVŠEK	31. 03. 1925	14. 11. 2014
Dragica HAFNER	24. 02. 1931	02. 02. 2015
Marija KERIN	23. 03. 1927	02. 07. 2014
Frančišek MARUŠIČ	18. 01. 1928	19. 08. 2014
Jože ROMIH	18. 03. 1923	11. 01. 2015
Marija RONER	02. 02. 1934	11. 09. 2014
Marija STARC	27. 03. 1936	14. 01. 2015
Edvard ŠOBA	14. 09. 1941	11. 02. 2015
Nikolaj ŽIBERT	27. 09. 1938	04. 09. 2014
KO DIS Lenart v Slovenskih Goricah		
Marjan GABRIEL	24.02.1926	23.02.2015
Ana ŽIŽEK	08.06.1931	06.11.2014

O članarini DIS in prispevku za Vestnik DIS v letu 2015

Članarina članov DIS ostane v letu 2015 enaka, kot je bila v letu 2014, in sicer 10 evrov (od tega ostane KO DIS 6 evrov, 4 evri se odvedejo za DIS). Prispevek za Vestnik za leto 2015 ostane tako kot doslej le 5 evrov za vse leto. Krajevne organizacije lahko zbirajo od članov DIS še dodatne prispevke.

IO DIS

OBVESTILO

Izvršni odbor Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 prosi vse tiste krajevne in območne organizacije, ki še niso poslale imenskega seznama članov DIS za leto 2015, da ga pošljejo čimprej.

IZVRŠNI ODBOR DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945

Predsednica:
Ivica Žnidaršič, Ljubljana

Podpredsednik:
Albin Pražnikar, Izlake

Člani:
Ivan Babič, Buče
Stanislava Biček, Jesenice
Emilija Držanič, Brežice
Maksimilijan Ferek, Ljubljana
Tatjana Frajle - Maslo, Celje
Sabina Godnič, Komen
Tomaž Hočevar, Koper
dr. Milan Jazbec, Ljubljana
Zdenka Kaplan, Novo mesto
Marjan Košak, Slovenske Konjice
Rok Kržan, Bizeljsko
Ana Pirc, Leskovec pri Krškem
Martin Podlesnik, Ljubljana
Stanislava Račič, Ljubljana
Alojz Rupar, Boštanj
Marijan Špegelj, Muta
Davorin Zdovc, Maribor
Marija Žnidar, Kamnik

NADZORNI ODBOR

Veronika Kljun, Kočevje
Karel Levak, Artiče

ČASTNO RAZSODIŠČE

Jože Križančič, Ptuj - predsednik
Olga Kamenov, Ljubljana
Jože Kveder, Domžale
Jožef Pograjec, Polšnik

VESTNIK

interno glasilo DIS

Za društvo:
Ivica Žnidaršič

Odgovorni urednik:
Jože Križančič

Lektorica:
Alenka Lokar Blatnik

Tisk:
Tiskarna Skušek

Naslov:
Društvo izgnancev Slovenije
1000 Ljubljana, Linhartova c. 13
telefon: 01 - 434 48 80
telefaks: 01 - 434 48 80
email: drustvoizgnancev@siol.net
http://www.drustvo-izgnancev.si

Poslovni račun DIS:
SI56 0222 2001 0570 920
Nova Ljubljanska banka

Umrli člani Društva izgnancev Slovenije

KO DIS Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti
KO DIS Leskovec pri Krškem		
Ivan BOŽIČ	23.07.1925	14.12.2014
Ana JUREČIČ	01.04.1930	04.04.2014
Franc JUREČIČ	27.01.1925	13.05.2014
Frančiška KLEŠIN	01.01.1930	04.10.2014
Nada PERNAR	17.06.1929	06.11.2014
Frančiška RAČIČ	08.10.1918	10.11.2014
Alojzija TOMAŽIN	19.02.1923	13.12.2014
KO DIS Ljubljana Bežigrad		
Frančiška KUNTARIČ GRAMC	03.03.1927	29.12.2014
Boris MIKOŠ	31.10.1925	28.12.2014
KO DIS Ljubljana Moste- Polje		
Pavla POŽEG	09.05.1924	16.01.2015
KO DIS Ljubljana Šiška		
Francka CERAR	24.01.1926	27.08.2014
Stanislav LEKŠE	22.10.1928	30.03.2014
Miloša JUKIĆ	10.10.1926	02.2015
Danijel PETJE	03.12.1944	12.12.2014
Jožko REPŠE	12.03.1932	21.06.2014
Štefanija ROSTOHAR	08.11.1924	04.01.2015
Terezija SELIŠKAR	28.08.1930	11.10.2014
Ladislav ŠTOK	14.06.1925	21.05.2014
Viktor VOVK	24.07.1928	20.09.2013
KO DIS Ljubljana Vič-Rudnik		
Štefan JAKLIN	27.11.1927	04.01.2015
Drago JAKOPEC	02.10.1926	06.07.2014
Silvo KELHAR	21.11.1931	25.01.2014
Vinko METELKO	01.01.1932	06.07.2014
Vincenc MILAR	22.01.1940	09.01.2015
Irena PLEŠKO	19.09.1933	27.12.2014
Alojzija ŠEBENIK	09.04.1928	06.07.2014
Vincenc MILAR	22.01.1940	09.01.2015
KO DIS Ljutomer		
Marija KOSTANJEVEC	17.12.1934	29.06.2014
KO DIS Maribor Pobrežje-Tezno		
Stanko PERIC	21.02.1925	20.11.2014
DašaPETROVIČ	03.12.1940	20.01.2015
Irma PETROVIČ	26.08.1929	24.12.2014
Ivan TOPLAK	16.01.1937	01.2015
Zdenka VODNIK	20.10.1931	23.12.2014
KO DIS Maribor Rotovž-Pesnica		
Nuša Ana JEMEC	28.07.1929	16.11.2014
Jože KOMOČAR	27.02.1929	04.07.2014
Vlasta LAH	16.05.1920	24.03.2014
Alojz POŽENEL	21.05.1924	18.11.2014
Adela RAJK	29.05.1931	27.11.2013
Mira ZALAR	02.06.1926	29.12.2014
Tekla ZEC	18.09.1932	17.01.2015
Slava ŽIROVNIK	30.04.1921	23.01.2015
KO DIS Maribor Tabor		
Frančiška BEC	14.09.1932	14.07.2013
Zvonko CAJNKO	08.02.1922	14.03.2014
Slava CRNKOVIČ	03.06.1922	05.02.2015
Maja FAKIN	13.09.1932	07.10.2014
Marija KOKOL	23.03.1933	15.09.2014
Karolina MILETIČ	10.10.1931	28.06.2014
Vladimir POGAČNIK	21.01.1941	07.11.2013
Jelka PUNGARTNIK	12.03.1930	01.08.2014
Mihaela ŠKOF	03.06.1921	13.01.2015
Vinko URBANČ	25.04.1932	02.10.2014
Jože VOGELNIK	17.09.1934	08.06.2014
KO DIS Mozirje		
Milena LAVRENČIČ	10.02.1923	10.2014
Marija LAZNIK	13.09.1928	03.06.2014
Franja NARALOČNIK	11.02.1926	10.10.2014
Matilda RETKO	19.01.1928	07.01.2014
Eva VRŠNIK	17.12.1928	10.2014
Nada ZAGOŽEN	26.04.1926	22.04.2014
KO DIS Novo mesto		
Jožef BOŽIČ	03.02.1934	25.12.2015
Terezija HOČEVAR	05.09.1924	17.02.2015
Alojz SALMIČ	04.1927	12.02.2015
KO DIS Petišovci-Pince-Marof		
Lado ŠIŠKO	15.06.1944	23.02.2015
KO DIS Polje ob Sotli-Buče		
Marija VISOČNIK	04.06.1924	22.11.2014
KO DIS Polšnik		
Alojz KONČAR	23.03.1936	18.12.2014
KO DIS Radeče		
Simona JUVANČIČ	26.03.1927	04.12.2014
Oskar KOZOROG	21.08.1935	07.01.2015
Amalija TREBŠE	02.07.1926	14.12.2015
KO DIS Radovljica		
Ivan CEMIČ	27.04.1933	26.12.2014
Alojzija MIHELIČ	19.06.1940	24.12.2014
Pavla ZUPAN	20.09.1934	04.03.2015
KO DIS Raka		
Marija JAN	14.08.1929	21.04.2014
Jožefa KRALJ	29.01.1921	05.01.2014
Franc LEKŠE	15.12.1929	31.03.2014
Matilda LOKANC	04.04.1921	17.07.2014
Henrik MLADIČ	13.12.1943	19.05.2014
Ana ŠIŠKO	23.11.1922	05.04.2014
Rozalija TOMAŽIN	28.08.1924	01.2014
Antonija ŽABKAR	25.12.1928	25.10.2014
Neža ŽABKAR	1917	09.04.2014
KO DIS Sevnica		
Ivanka AMIGONI	17.12.1926	06.03.2015
Marija JURKOVIČ	20.07.1933	27.01.2015
Fanika REBERNIK	01.01.1926	05.01.2015
KO DIS Slovenska Bistrica		
Jakob LORENCI	15.06.1923	16.02.2015
Erna PAJEK	15.08.1927	14.01.2015
KO DIS Slovenj Gradec		
Janez KOMLJANC	07.04.1938	10.02.2015
KO DIS Slovenske Konjice		
Frančiška JELENKO	05.04.1927	08.05.2014
Olga JELENKO	03.10.1935	27.08.2014
Stanislav KRIŽNIČ	16.12.1923	09.03.2014
Niko LAPUH	15.05.1929	05.01.2014
KO DIS Studenec		
Ivan KONAJZLER	08.06.1933	29.11.2014
KO DIS Šentjanž		
Jožefa BRATE	09.02.1931	24.03.2015
Marija ZUPET	04.12.1921	03.02.2015
KO DIS Šentjur pri Celju		
Branko CMOK	16.12.1929	12.02.2015
KO DIS Škofja Loka		
Tomaž JELENC	22.12.1936	30.01.2015
Polde LOGONDER	13.11.1925	05.02.2015
Marija MISLEJ	19.03.1929	13.02.2015
Jakob RIHTARŠIČ	26.04.1941	14.01.2015
Rezka VASTEL	29.10.1923	14.12.2014
KO DIS Trebnje		
Zvone DUH		
KO DIS Tržič		
Franc NOVOSEL	28.01.1928	02.03.2015
KO DIS Velika Dolina		
Mihael BARKOVIČ	13.09.1934	05.10.2014
Antonija BIŠANIČ	27.04.1923	12.11.2014
Zofija BOGOVIČ	14.04.1905	23.01.2013
Ivanka BUKOVINSKI	1931	30.05.2014
Almira CIGLAR ŽRLIČ	16.10.1925	19.02.2014
Anton ČUDIČ	07.12.1924	02.03.2013
Avgust GODEC	22.04.1918	20.04.2013
Alojz GRAMC	24.04.1940	2013
Karolina KVARTUH	09.12.1940	26.03.2014
Gabrijela LAZANSKI	18.01.1929	14.08.2014
Leopold LAZANSKI	20.11.1923	02.10.2013
Marija LAZANSKI	31.01.1936	05.03.2013
Štefanija LONČARIČ	23.12.1937	21.06.2013
Ivan NOVOSEL	1937	14.08.2013
Milan POŽGAJ	01.02.1931	14.02.2015
Zofija VOVK	03.05.1930	02.01.2014
KO DIS Zagorje ob Savi		
Branko KOVAČIČ	01.06.1924	25.12.2014
Frančiška LAVRIČ	02.04.1944	03.01.2015
Karlo REBERNIK	07.05.1945	23.12.2014
Venčeslav RESNIK	26.07.1933	30.09.2014
Marija ŠAUPERL	10.12.1925	27.12.2014
KO DIS Žalec		
Ivan BALON	29.01.1938	08.02.2015
Ferdinand HALER	23.01.1937	29.09.2014

Sporočamo žalostno vest, da je
10. februarja 2015 umrl

Janez Komljanec
podpredsednik
Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.

Pokopan je bil 14. februarja 2015 na pokopališču v Slovenj Gradcu.
Ohranili ga bomo v spoštljivem spominu.

Izvršni odbor DIS

Sporočamo žalostno vest, da je
27. decembra 2014 umrla

Mira Zalar
predsednica Nadzornega odbora
Skupščine Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.

Ohranili jo bomo v spoštljivem spominu.

Izvršni odbor DIS